Çok Boyutlu Öfke Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Öfke Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19212

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu Öfke Ölçe?i (ÇBÖÖ), öfkenin tekil bir duygu veya davran??tan ziyade, farkl? boyutlar? içeren karma??k bir yap? oldu?unu varsayarak geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Feza Balkaya ve N. H. ?ahin taraf?ndan 2003 y?l?nda Türk Psikiyatri Dergisi'nde yay?mlanan bu ölçek, bireylerin öfkeyi nas?l deneyimlediklerini, içselle?tirdiklerini (öfke-iç) ve d??a vurduklar?n? (öfke-d??) ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, özellikle klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda öfke yönetimi ve ili?kili psikopatolojilerin incelenmesi için kapsaml? bir de?erlendirme sunmaktad?r.

Geli?tirme çal??mas?, öfke yap?s?n?n daha detayl? anla??lmas?na katk?da bulunarak, geleneksel tek boyutlu öfke ölçümlerinin s?n?rl?l?klar?n? a?may? hedeflemi?tir. Ölçek, yüksek güvenilirlik ve geçerlik kan?tlar?na sahip olup, 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Öfke, Çok Boyutlu Öfke Ölçe?i, Öfke ?fadesi, Öfke Kontrolü, Psikometrik Özellikler, Geli?tirme, Geçerlik.

Yazarlar

Feza Balkaya, N. H. ?ahin.

Amaç

Çok Boyutlu Öfke Ölçe?i'nin temel amac?, öfkenin hem durum (state) hem de süre?en (trait) özelliklerini, ayr?ca öfkenin d??avurum biçimlerini (içe atma, d??a vurma ve kontrol etme) ölçebilen, kültürel olarak uygun ve kapsaml? bir ölçüm arac? olu?turmakt?r. Bu ölçek, ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere, öfke düzeylerini ve öfke yönetim stratejilerini detayl? bir ?ekilde analiz etme imkan? sunar.

Ölçek, özellikle Türk popülasyonunda öfke ile ili?kili psikolojik bozukluklar?n (örn. anksiyete, depresyon, hipertansiyon) de?erlendirilmesinde standart bir araç olarak kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Yap?

Ölçek, öfke yap?s?n? çok boyutlu bir çerçevede ele almaktad?r. Geleneksel olarak öfke, sadece yo?unluk veya s?kl?k aç?s?ndan ölçülürken, ÇBÖÖ öfkenin farkl? alt bile?enlerini ayr??t?rmaktad?r. Bu alt bile?enler genellikle ?unlar? içerir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öfke Durumu (State Anger): Belli bir anda ya?anan, geçici öfke duygusu.
Sürekli Öfke (Trait Anger): Bireyin genel olarak öfkeyi deneyimleme e?ilimi.
Öfke ?fadesi (Anger Expression): Öfkenin d??a vurulma ?ekilleri (Öfke-D??, Öfke-?ç, Öfke Kontrolü).

Bu çok boyutlu yakla??m, öfkenin sadece bir duygu de?il, ayn? zamanda bili?sel, fizyolojik ve davran??sal tepkileri içeren karma??k bir yap? oldu?unu vurgular.

Geçerlik

Çok Boyutlu Öfke Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in amaçlad??? psikolojik yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü göstermek üzere yürütülmü?tür. Orijinal geli?tirme çal??mas?nda, yap? geçerli?i kan?tlanm??t?r.

Yap? Geçerli?i: Faktör analizi sonuçlar?, teorik olarak öngörülen çok boyutlu yap?y? desteklemi?tir. Bu, maddelerin farkl? öfke bile?enlerine (örn. öfke-iç, öfke-d??) ayr?ld???n? göstermektedir.
Kriter Geçerli?i: Ölçe?in puanlar?, öfke ile teorik olarak ili?kili oldu?u bilinen di?er ölçeklerle (örn. Sürekli Öfke ve Öfke ?fade Tarz? Ölçe?i) anlaml? korelasyonlar göstermi?tir, bu da ölçe?in d?? kriterlerle uyumlu oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n tutarl?l???n? ve istikrar?n? de?erlendirmi?tir. Orijinal çal??mada yüksek düzeyde güvenirlik rapor edilmi?tir.

?ç Tutarl?l?k: Ölçe?in genelinde ve alt boyutlar?nda Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Elde edilen katsay?lar (genellikle .80'in üzerinde), maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Belirli bir zaman aral???yla ayn? deneklere uygulanan test sonuçlar?n?n korelasyonu, ölçe?in zaman içinde istikrarl? sonuçlar verdi?ini kan?tlam??t?r.

Faktör Analizi

ÇBÖÖ'nün geli?tirilmesi sürecinde temel araç, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karmak için kullan?lan Faktör Analizidir. Bu analiz, öfke kavram?n?n alt?nda yatan gizli boyutlar? ke?fetmeyi sa?lam??t?r.

Yürütülen Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA), maddelerin beklenen teorik alt faktörlere yüklendi?ini göstermi?tir. Bu faktörler, öfkenin farkl? d??avurum ve deneyimleme biçimlerini temsil ederek, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? kesinle?tirmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme / Öz Bildirim Ölçe?i

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. (1 = Hiçbir zaman, 5 = Her zaman)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversite ö?rencileri ve genel yeti?kin popülasyonu üzerinde standartla?t?r?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Psikometrik geli?tirme çal??mas?, geçerlik ve güvenirlik analizleri ile desteklenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Feza Balkaya, N. H. ?ahin, Çok Boyutlu, Öfke Yönetimi, Psikopatoloji, Klinik De?erlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Feza Balkaya

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?ildir.

Yaz??ma Adresi: Orijinal makalenin yay?nland??? dönemdeki kurumsal adres (Genellikle akademik bir kurum veya üniversite).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2003 (Yay?n y?l?).

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik ve klinik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle referans gösterilerek kullan?lmaktad?r. Ticari kullan?m için sorumlu yazar Feza Balkaya ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Ölçe?in temel referans? a?a??daki gibidir:

Balkaya, F., ve ?ahin, N. H. (2003). Çok Boyutlu Öfke Ölçe?i. *Türk Psikiyatri Dergisi, 14*(3), 192-202.

Makalenin yay?mland??? dergiye ait link: turkpsikiyatri.com

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: cok-boyutlu-ofke-olcegi-toad.pdf

Çok Boyutlu Öfke Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içeri?inde ölçek maddeleri bulunmamaktad?r. Maddelere eri?im için yukar?da belirtilen akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM